

**Säker mat
i idrottsrörelsen**

LÄRGRUPPSPLAN

SISU
Idrottsutbildarna

Inledning

Vid en match eller tävling finns ofta en kiosk vid sidan av planen, där kan man ta en värmande kopp kaffe, en macka eller varför inte en varmkorv. Att kunna ha en kiosk och tjäna lite extra pengar till föreningen eller att se det som en service till sina åskådare är ett naturligt inslag i ett idrottsevenemang. Men, det finns vissa regler som vi måste förhålla oss till. Det finns bestämmelser om mat som är viktiga att vi vet om och arbetar efter. Den här lägrgruppsplanen vänder sig till er som behöver utveckla och arbeta med mathanteringen i er förening.

I materialet och lägrgruppen *Säker mat i idrottsrörelsen* arbetar er förening med de branschriktlinjer om mathantering som vänder sig till idrottens föreningar. Genom att arbeta i lägrgruppsform med branschriktlinjerna kan er förening skapa bra strukturer för att uppfylla de krav på mathantering som finns i Livsmedelverkets förordningar nr 852/2004 och 178/2002. I materialet *Säker mat i idrottsrörelsen* finns följande kapitel:

1. Branschriktlinjer – en bruksanvisning
2. Är vi ett livsmedelsföretag?
3. Livsmedelshygien – korta fakta
4. A-Ö om matsäkerhet
5. Hygienrutiner för föreningens servering
6. Mat vid evenemang
7. Faroanalys – servering i idrottsföreningen
8. Anslag att sättas upp vid behov
9. Ordlista livsmedelskontroll
10. Utdrag ur lagstiftning

I materialet finns checklistor att arbeta med, viktiga ordlistor, anslag att sätta upp och mycket mer. Lägrgruppsplanen hjälper er att strukturera ert lärande och arbetar med förståelsen av materialet. *Säker mat i idrottsrörelsen* kan hämtas som pdf-fil via www.sisuidrottsutbildarna.se tillsammans med lägrgruppsplanen.

Lycka till med matsserveringen i er förening!

SISU Idrottsutbildarna

– vi är där när idrotten lär

Se studieförbundet SISU Idrottsutbildarna som en viktig samspelspartner för ert arbete, det kommer ni att ha mycket glädje och nytta av. För genomförande av en lärgrupp kan SISU Idrottsutbildarna från folkbildningsanslaget ge visst stöd. Det kan röra sig om material, lokalhyra för hyrd lokal, studiebesök, medverkan från en expert eller andra kostnader i samband med studiernas genomförande.

Det finns en tydlig gräns mellan studier och utövande av idrott och andra traditionella föreningsverksamheter. Ordinarie verksamhet som exempelvis idrottsträning och tävling kan inte bedrivas inom ramen för en lärgrupp. Lärgruppen bygger på att gruppen söker ny teoretisk kunskap som sedan bearbetas tillsammans i diskussion. Att prova på kan förekomma som en integrerad del av studierna, men får inte dominera eller förändra karaktären på studierna. Kontakta ditt lokala distrikt innan ni börjar och planera för er lärgrupp. Kontaktuppgifter finns på www.sisuidrottsutbildarna.se.

Om lärgruppen

Kännetecknet för lärgruppen är självlärande grupper, där initiativ och planering görs gemensamt i varje grupp. Samtal och diskussioner är kärnan i lärgruppen. Lärandet sker sedan i planerade studier över tid med utgångspunkt från materialet *Säker mat i idrottsrörelsen*, som alla deltagare har tillgång till. Arbets- och diskussionsuppgifterna är centrala i lärgruppsplanen, även om de inte är tvingande. Ni avgör själva vilka frågeställningar som är viktiga för er. En utbildningstimme är 45 minuter. En lämplig gruppstorlek är mellan 5 och 8 deltagare. Då finns goda möjligheter till diskussioner, samtal och tankeutbyte.

I varje lärgrupp ska det finnas en lärgruppsledare. Rollen innebär att du har ett lite större ansvar än de övriga i gruppen med lite extra förberedelser och administration. Det är din uppgift att arbeta för att alla i lärgruppen ges möjlighet att bidra med kunskaper, upplevelser, funderingar och tankar. Att vara lärgruppsledare innebär alltså inte att vara lärare utan mer en samordnare, inspiratör och pådrivare.

Arbetsplan för lärgruppen

Det är viktigt att varje grupp gör sin egen planering tillsammans. Den text du just läser är en generell lärgruppsplan för materialet *Säker mat i idrottsrörelsen*, men ibland vill man även komplettera med andra material eller skraddarsy sin lärgruppsplan. Det viktiga är att lärgruppsledaren och deltagarna tillsammans gör upp om mål, arbetsformer, antal sammankomster etc.

Behöver ni hjälp med hur ni ska göra upp er arbetsplan så finns en mall att utgå från som kan hämtas på www.sisuidrottsutbildarna.se, välj:

Pedagogiskt torg/Verktyg och metoder /Lärgruppsplaner eller via länken

<http://iof4.idrottonline.se/SISUIDrottsutbildarna/Pedagogisktorg/Verktygochmetoder/Largruppsplaner/>

Arbetsformer

Det kanske viktigaste i din lärgrupp är att alla känner sig delaktiga. Men det handlar inte bara om att alla får möjligheten att prata utan att ni också aktivt lyssnar på varandra. Att variera arbetsformen är ett bra sätt att stimulera kommunikationen. Nedan följer några exempel på metoder och arbetssätt som kan finnas i er lärgrupp.

- **Grupparbeten under kortare tid**

Att få belysa olika områden eller få olika infallsvinklar på ett problem. Lagom gruppstorlek är 3–4 personer. Tänk på att uppgiften är lättare att lösa om den är tydlig och förvissa dig om att alla har förstått uppgiften. Bestäm gemensamt hur ni ska redovisa uppgiften.

- **Bikupa**

Det innebär att ni diskuterar en fråga i smågrupper om 2–3 personer. Bikupor bör aldrig ta mer tid än 5 minuter.

- **Studiebesök**

Ni kan göra studiebesök för att skaffa ny kunskap eller inspiration. Att besöka en annan förening kan vara värdefullt för att få idéer och uppslag till er egna verksamhet. Tänk på att ett bra studiebesök kräver förberedelser och uppföljningsarbete.

- **Fackmannamedverkan**

Ett annat sätt att tillföra lärgruppen kunskap och idéer är att bjuda in en intressant person. Tänk på att ta upp era förväntningar innan och förbered besöket genom att skriva ned frågor.

- **Arbete mellan sammankomsterna**

Det är lika viktigt som själva lärgruppen. Fundera på hur ni ska arbeta mellan träffarna.

Länktips – om du vill veta mer!

www.livsmedelsverket.se

www.rf.se

www.folkbildning.se

www.sisuidrottsutbildarna.se

Träff 1 – Branschriktlinjer och livsmedelsföretag

Kapitel 1-2

Lärgruppsledaren (LGL) ansvarar för att alla deltagarna i gruppen presenterar sig för varandra. I presentationen är det intressant att be deltagarna säga något om vilka förväntningar de har på den lärgrupp de ingår i. Som LGL är det bra att försöka fånga upp dessa förväntningar, kanske ber du att få dem nedskrivna på ett papper, så att du under lärgruppens kommande sammankomster kan återknyta till dessa.

Tid avsätts för att få en överblick av materialet *Säker mat i idrottsrörelsen* genom att läsa kapitel 1 och att bläddra lite i materialet.

- Kan deltagarna redan nu se att vissa kapitel är särskilt intressanta för just den här gruppen? Vänta dock med att eventuellt anpassa arbetsplanen till just gruppens behov till sammankomst 2, då gruppdeltagarna hunnit få en bättre överblick över innehållet i materialet.

Fundera gemensamt kring följande frågor i gruppen:

1. Varför är det viktigt för oss att arbeta med säker mat?
 2. Vad tror vi att detta arbete kommer att innebära för oss nu och i framtiden?
 3. Har någon erfarenhet från servering och branschbestämmelser från förut?
- Titta gemensamt på avsnittet "Gör så här" i kapitel 1 på sidan 8.
 - Börja med att gemensamt ta reda på om ni är ett "livsmedelsföretag", kapitel 2.
 - Fundera och diskutera sedan utifrån punkterna (markerade med "tummen upp") på sidan 8-9, kring vilka områden som personer i er förening eller i er grupp kan ha extra ansvar för.
 - Ange tidplan för det kommande lärgruppsarbetet.
 - Gruppen ska till nästa gång ha läst kapitel 3-5 (till och med sidan 33).

Träff 2 – Skapa rutiner för hygienhantering vid servering

Kapitel 3–5

Till denna sammankomst har alla gruppdeltagare läst kapitel 3–5 i boken.

Gå laget runt eller diskutera i mindre grupper:

1. Var det något i de här kapitlen som var helt nytt för dig?
 2. Finns det bra förutsättningar för att skapa hygienrutiner i er förening? Om inte hur kan ni möta de utmaningarna?
 3. Ge några enkla exempel på hur ni skulle kunna hantera hygienrutiner vid er förenings sammankomster, utifrån kapitel 3–5.
- Redovisa det diskussionerna lett fram till.
 - Nu är det dags att sätta er och praktiskt börja ta fram en "lathund" för hygienrutiner i er förening. Utgå från kapitel 5.
 - Planera nästa sammankomst – till dess ska kapitel 6–7 läsas av alla gruppdeltagare (sidan 35–41).

Träff 3 – Hygienrutiner vid servering samt evenemang

Kapitel 6–7

Till denna sammankomst har alla gruppdeltagare läst kapitel 6–7 (sidan 35–41).

Diskutera i mindre grupper

1. Var det något i den här texten som var helt nytt för dig?
2. Hur kan ni arbeta med mat vid evenemang i er förening? Vilka förutsättningar har ni och vad kan bli utmaningar?
3. Vilka faror utifrån faroanalysen kan vara extra viktiga att tänka på i er förening?
4. Serverar ni mycket mat vid era sammankomster, är ni utomhus? Hur kan ni arbeta med faroanalysen vid varmt respektive kallt väder, vilka möjlighet finns till kylning och värme etcetera?

Presentera resultatet för varandra.

- Om ni inte hunnit klart med hygienrutinerna från förra gången kan halva gruppen avsluta det.
- Börja med att den andra halvan av gruppen tittar på hur ett PM vid evenemang skulle kunna vara utformat i er förening.
- Planera nästa sammankomst – till dess ska kapitel 8–10 läsas igenom av alla gruppdeltagare (sidan 43–55).

Träff 4 – Samla ihop, gör klart och avsluta

Kapitel 8–10

Till denna sammankomst har alla läst kapitel 8–10.

Diskutera (max 15 minuter) i smågrupper

1. Var det något i texten som var helt nytt för dig?
 2. Hur ser lagstiftningen ut i den verksamhet som ni bedriver?
 3. Hur kan ni använda ordlistan framöver i arbetet med servering i föreningen?
 4. Hur ska ni arbeta med delarna hygienrutiner, faroanalys och lagstiftning i er förening?
 5. Hur kan ni säkerställa säker mat?
- Redovisa era svar.
 - Samla ihop PM och lathund för hygienrutiner.
 - Gör upp en plan för vem som kan göra vad i föreningen för att säkerställa att er mat är säker.
 - Skapa och använd "bra att ha"-lappar och sätt upp i er servering. Utgå från kapitel 8.
 - Behöver flera i föreningen veta något om deltagarnas nya kunskaper? Hur ska det förmedlas?
 - Gå laget runt och låt alla tala om vad det är som varit bra med att arbeta med säker mat.
 - Avsluta med att tacka alla och kom överens om ni på något sätt kan fortsätta stötta varandra i att arbeta med säker mat.

Lag_201204_194